

Katolícky mesáčnik

číslo 7
december 1988

Samizdat

A d v e n t n á m o d l i t b a

Pane, hovoríme o nádeji,
a sme plní skleslosti.

Hovoríme o viere,
a sme plní pochybnosti.

Hovoríme o budúcnosti,
a nevieme sa vysporiadať s minulosťou.

Hovoríme o nasledovaní,
a naša cesta je iba pokrivkovaním.

Hovoríme o Tvojom príchode na konci časov,
a usadzujeme sa tak pevne,
ako by sme nikdy nemali odísť.

Hovoríme o spáse,
a vôbec sa nebránime tomu,
čo spásu ohrozuje...

Pane, počuj naše priznanie,
odpušť nám našu malovernosť
a uveď nás na novú cestu.

Z O B S A H U :

	str.:
Program duchovnej a mravnej obrody	1
Deň ľudských práv v ČSSR	3
Zaujímavosti z obežníka trnavského arcibiskupstva	4
Problémy nášho postoja k niektorým kňazom	6
List MUDr S. Krčméryho generálnemu prokurátorovi ČSSR	7
Rozhovor poľského novinára s kard. Tomáškom	10
S p r á v y z o s v e t a	12
K u š t ú d i u :	
O apoštolskom liste Jána Pavla II. Mulieris dignitatem	16
Právny pohľad na odľuku cirkví od štátu	17
Úvaha pre kňazov od Mons. Škarvadu	18

V i a n o č n á m o d l i t b a

Keď ty, úbohý človeče, sláviš vianoce, povedz len jedno, povedz si:

Ty si tu, Ty si prišiel.

Prišiel si do všetkých miest, aj do mojej duše.

Prišiel si napriek mojej zlobe, ktorú nechcem zanechať.

Človeče, povedz iba to jedno, a potom budú vianoce aj pre teba.
Povedz len to jediné..., nie nehovor nič.

Moja láska je neporaziteľná - sú vianoce.

Zapáľte sviece - majú viac práva ako všetka temnota.

Sú vianoce, ktoré ostanú na veky.

Z rozjímaní K. Rahnera.

Radost a milosť, lásku a pokoj Ježiša Krista želá čitateľom a roz-
širovateľom k sviatkom Božej lásky

redakcia.

PROGRAM DUCHOVNEJ A MRAVNEJ OBRODY

Ku koncu svojej encykliky o Panne Márii Sv.Otec Ján Pavol II.píše: "...v tomto Mariánskom roku vyzývame celú Cirkev nielen spomínať na to všetko, čo z minulosti svedčí o osobitnej materskej spolupráci Bohorodičky na spásnom diele Krista Pána, ale aj pripravovať budúce cesty spolupráce, ktorú poskytuje Cirkev, lebo koniec druhého kresťanského tisícročia zároveň otvára novú perspektívu"/RM 49/.

Teda Mariánskym rokom chcel Sv.Otec dať impulz k začatiu prípravy na vstup do 3.kresťanského tisícročia, k duchovnej obnove zameranej na rok 2000, ako vyplýva aj z iných pápežových výrokov. Táto duchovná obnova nemala končiť s ukončením Mariánskeho roku, ale Mariánskym rokom mala byť vlastne započatá.

Potrebu duchovnej obnovy - a s tým súvisiacej mravnej obrody - pocitujú zrejme mnohí na celom svete, podobne ako pápež. Uvediem dva nám najbližšie príklady:

- Česká cirkev vyhlásila Desätročie duchovnej obnovy ako prípravu na milénium sv.Vojtecha - tisície výročie jeho mučeníckej smrti, ktoré bude r.1997. Táto iniciatíva vyvolala ohlas a úvahy o nejakej forme účasti alebo podobnej iniciatíve u poľských, maďarských a iných katolíkov, aj u českých nekatoľických kresťanov. Ba aj sám Sv.Otec vysoko hodnotil túto iniciatívu.

- Biskup, ktorého sme dostali v Mariánskom roku, o.Ján Sokol si vybral za heslo "Renovatio spiritualis per Mariam" - teda opäť program duchovnej obnovy.

Nehovorila tieto príklady niečo nám všetkým - celej slovenskej cirkvi? "Kto má uši, nech počúva, čo Duch hovorí cirkvám" /Zjv 2,7 atď./ . Isteže by nebolo vhodné prevziať doslovne český program aj s jeho zameraním každý rok na niektorého českého svätca; ale prečo by sme neprevzali z tohto programu to, čo je v nom dobré pre každého? Isteže biskup J.Sokol neoznámil zatiaľ nejaký časový rozvrh duchovnej mariánskej obnovy, ale prečo by sme nemohli v tomto smere uvažovať a svoje námety mu predložiť? Isteže ako apoštolský administrátor trnavskej arcidiecézy môže uplatňovať nejaký program iba na tomto území a nie v dimenzii celej slovenskej cirkvi; ale prečo by hlasy zdola za taký program nemohli počuť aj správcovia ostatných slovenských diecéz?

Predkladám k úvahe tieto elementy slovenského programu duchovnej obnovy do roku 2000:

1. Možno povedať, že Mariánsky rok 1987/8 bol prvým rokom duchovnej a morálnej obnovy Slovenska - prípravy na vstup do tretieho tisícročia.
2. Rok 1997 môže byť aj pre nás rokom sv.Vojtecha a všetkých pastierov Božieho ľudu /ako v českých zemiach/. Veď aj my máme vzťah ku sv.Vojtechovi.
3. Rok 1989 má v českom programe tému "Viera v modernom svete", a z Desatora má na muške prvé prikázanie: "V jedného Boha budeš veriť!" To je výborný program pre prvý rok po Mariánskom roku, pre kladenie základov duchovnej a morálnej obnovy. Veď začiatkom a základom nášho kresťanského života je viera! Teda programom pre celý rok 1989 by mohlo byť prehĺbenie viery, štúdium vierouky v našich spoločenstvách, pokiaľ nemajú rozbehnutý svoj iný program.

Podľa vekovej a vedomostnej úrovne odporúčam vybrať si za študijnú pomôcku jednu z nasledujúcich:

Malý katechizmus /SSV/

V.Montana: Nebojte sa života /SÚSC+M 1983/

V Kristovi sme ľuďom Božím /samizdat, zatiaľ 1.zväzok, budú ešte tri/ 3-dielny tzv.katechizmus pre učňov /samizdat/:

Na križovatke života

Tvoje miesto na zemi

Cieľ a cesta

Dejiny spásy /SÚSC+M/

R.S.: O cestách viery /Kanada 1988/
F.J.Sheed: Teologia /SÚSC+M 1969/
"Holandský katechizmus" /samizdat/
Naše víra /Česká kat.Charita 1974/
Viem komu som uveril /SÚSC+M 1987/
Schmaus: Teológia /SÚSC+M, vyšli zväzky 1,4,5,6,7/
"Mysterium Verbi" /samizdat/ - ako postgraduál pre odborníkov
Verbum fidei " " " " "

Tento zoznam iste nie je úplný, okrem uvedených spisov existuje v slovenčine veľa ďalších dobrých prác o celej vierouke alebo jej jednotlivých traktátoch.

Patrónmi roku 1989 by u nás mohli byť 3 košickí blahoslavení mučeníci, lebo 7.sept.1989 bude 370.výročie ich mučeníckej smrti. Ako mučeníci sú hrdinskými svedkami viery, pravej katolíckej viery. To skvele ladí s témou roku. Keďže títo traja mučeníci boli umčení v Košiciach a väčšina ich kostí je v Trnave, mali by tieto dve mestá byť centrom príslušných liturgických slávností. Prostredníctvom príhovoru 3 blah.koš.mučeníkov by sme si mali vyprosovať menovanie biskupa pre Košice v roku 1989, ktorý by sa im podobal vernosťou Cirkvi "usque ad effusionem sanguinis" - až po vyliatie krvi. Ďalšie podnety: študovať ich životopisy, tvoriť umelecké diela s nimi súvisiace, modliť sa o ich príhovor za chorých - evidovať zázračné uzdravenia...

Kult 3 bl.koš.mučeníkov môže nás zblížiť s ďalšími katolíckymi národmi resp. cirkvou v nich: Melichar Grodziecki bol Poliak, Marek Križin bol Chorvát a Štefan Pongrácz bol Maďar. Preto rok 1989 by mohol byť rokom prehĺbenia kontaktov s juhoslovanskými, maďarskými a poľskými katolíckymi.

Ešte pred smrťou o.biskupa Gábriša bola odoslaná z trnavského arcibiskupského úradu do Ríma žiadosť o svätorečenie 3.bl.koš.mučeníkov. Ak by bol proces kanonizácie zdarne ukončený, bol by to ďalší dôvod na návštevu Sv.Otca - aby na Slovensku vyhlásil týchto blahoslavených za svätých.

4. Nepredkladám návrh ústredných tém resp.postáv na ďalšie roky obdobia do roku 2000. Čo ak Sv.Otec opäť príde s nejakou iniciatívou? Zachovajme si potrebnú slobodu, budme otvorení pre ďalšie hlasy Duha Svätého. Okrem toho dúfame, že v.roku 1989 dostaneme biskupov pre 5 osirelých diecéz, že bude vytvorená biskupská konferencia, ktorá s plnou zodpovednosťou bude riešiť aj otázku desať-alebo deväťročnej /"novéna"/ prípravy na vstup Slovenska do 3.tisícročia.

Vladimír Jukl

FRANCÚZSKY MINISTER ZAHRANIČIA NAVŠTÍVIL KARDINÁLA TOMÁŠKA

Otec kardinál Tomášek je jednou z najnavštevovanejších osobností v ČSSR. Predstaviťelia i zástupci cudzích štátov si aj pri časovo náročnom programe vždy vyhradia čas pre stretnutie s ním. V treťom oktobrovom týždni tak urobil francúzsky minister, ktorý pozná komplikovanú situáciu katolíkov v Československu. Spýtal sa kard.Tomáška, ako by mohlo Francúzsko pomôcť pri riešení súčasných obťažných pomerov. Kardinálova odpoveď bola jasná a naliehavá: "Je nutné, aby ste mali v systematickej evidencii správy o živote cirkvi u nás a informovali zahraničnú tlač, pretože československá štátna správa sleduje zahraničné komunikačné prostriedky, a to je pre ňu pripomienkou, aby ozaj a dôsledne rešpektovala práva cirkvi u nás." V ďalšej časti rozhovoru spomenul otec kardinál veľkú podpisovú akciu našich katolíkov, o ktorej písala francúzske aj medzinárodná tlač. Otec kardinál za túto pozornosť poďakoval a žiadal, aby ďalej písali o nás. Na otázku o prípadnom zlepšení celkovej náboženskej situácie v ČSSR otec kardinál zdôraznil, že verí v eventuálne zlepšenie situácie cirkvi a že nemožno v tejto oblasti nechať impulzov, ktoré prichádzajú od M.Gorbačova.

DEŇ ĽUDSKÝCH PRÁV V ČSSR

10. decembra 1988 bolo 40-te výročie vyhlásenia Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Tento deň sa už tradične slávi ako Deň ľudských práv. V našej krajine prvý krát na tento deň upozornila vlni Charta 77, keď ohlásila manifestáciu za ľudské práva na Staromestskom námestí v Prahe, ktorá sa vtedy aj uskutočnila.

Tohto roku 8. decembra oznámil príslušný Národný výbor v Prahe, že pripravovaná manifestácia sa môže konať, ale nie na Václavskom námestí. Manifestácia sa uskutočnila na Škroupovom námestí v Prahe.

V Olomouci sa konalo 11. decembra 1988 pokojné modlitbové zhromaždenie na Mierovom námestí pri súsoší Najsv. Trojice, kde moravskí katolíci vystúpili s požiadavkou prepustiť ich brata a priateľa Augustína "navrátila z psychiatrického "liečenia".

Na Slovensku-ako bolo publikované-veriaci boli vyzvaní, aby navštívili večerné bohoslužby 10. decembra a modlili sa za dodržovanie ľudských práv v Československu i vo svete a najmä za prepustenie z väzenia Ivana Polanského a ostatných väznených pre náboženskú alebo politickú činnosť. Máme už správy, že takéto bohoslužby boli v Bratislave, Košiciach, Trnave, Nových Zámkoch, Nitre, Banskej Bystrici a inde.

V Bratislave to bola sv. omša o 18. hod. v Blumentálskom kostole. Prítomných bolo 2-3 tisíce veriacich, prevažne mladých.

V homílii kazateľ na začiatku zdôraznil, že v celých dejinách vyvoleného ľudu Božieho obhajovateľmi práv človeka boli proroci. Oni sa zastávali každého človeka, ktorému bolo ubližované. V Novej zmluve sa týmto Zástancom stáva Ježiš Kristus a potom jeho Cirkev. Všima si každého človeka, aby bola jeho ochrankynou. Aj dnes, Cirkev a my, jej veriaci, chceme s predstaviteľmi vlasti spolupracovať na každom pozitívnom diele, i keď sa s nimi rozchádzame v otázke ateizmu, v ktorom vidíme anachronizmus, ideológiu, ktorá nemôže oslobodiť človeka, ale naopak ho zotročuje. Často sa nám zdá, že problém práv človeka stojí v rovine: ľud a jeho vládcovia. Aedysi platila zásada: "Koho je panstvo, toho je náboženstvo". Kazateľ na-proti tomu postavil tézu sv. Augustína: "Ak budeme všetci veriaci, aj vládca bude musieť byť veriaci" alebo ináč povedané: ak budeme všetci slobodní, i vládca bude musieť byť slobodný resp. bude nám musieť udeliť slobodu. Často sme náchylní zhadzovať všetku vinu na svojich predstavených. Tento pohľad nám ale zastiera pohľad na nás, ktorí svojím chovaním často napomáhame konanie neprávosti a zla. Táto spoločnosť sa v posledných rokoch dostala do apatie a hlbokjej letargie. Je na ľuďoch a najmä na kresťanoch, aby boli ochotní zangažovať sa veci tohto sveta, svojho národa a jeho práv.

V prosbách pred obetovaním odznegli prosby za zachovávanie práv človeka na celom svete; za obeť zemetrasenia v Arménsku; za to, aby sme poznali nielen svoje práva, ale aj povinnosti.

Dojímavé bolo sv. prijímanie: asi 20 minút kráčali mladí ľudia stále k oltáru a potom kľáčali v úprimnej modlitbe na dlážke kostola, ktorá bola mokrá, lebo vonku pršalo. Cez sv. prijímanie sa spievali piesne "Otče náš, vyslyš nás, zachovaj nám národ náš...", "Zdrav buď Kriste najmocnejší...žehnaj národ slovenský..."

Po sv. omši sa ľudia pokojne rozišli domov. Časť mladých ostala ešte v hlúčkoch stáť pred kostolom, kde si nakoniec zaspievali niektoré mládežnícke piesne.

Účasťou na večerných bohoslužbách v Deň ľudských práv sa chceli slovenskí katolíci tiež duchovne spojiť so všetkými ľuďmi dobrej vôle v tejto krajine v úsilí o dodržiavanie ľudských práv u nás i na celom svete.

ZAÚJÍMAVOSTI Z OBEŽNÍKOV TRNAVSKÉHO ARCIBISKUPSTVA

V obežníkoch, ktoré dostávajú pastorační kňazi od svojho biskupa resp. dočasného správcu diecézy, sú občas informácie a pokyny, ktoré by mali vedieť aj jednoduchí veriaci, aby s lepším pochopením mohli prispievať k ich zachovávaniu. Kňazi obyčajne prečítajú veriacim iba tie smernice, ktoré majú prikázané oznámiť veriacim, ale takých prípadov býva málo.

Je pravdepodobné, že stanoviská trnavského apošt. administrátora sú stanoviská dohodnuté na Zbore ordinárov Slovenska pre všetky slovenské diecézy. Myslíme si teda, že sa týkajú, alebo aspoň že by bolo dobre, keby sa týkali celého Slovenska.

Z Obežníka č.IV. zo 6.okt.1988:

"I. Birmovka.

Znova zdôrazňujem, že k sviatosti birmovania môžu pristúpiť len žiaci 6. triedy a vyššie.

Pri zápise k sviatosti birmovania nevyberajte žiaden príspevok na rôzne výlohy, ani zápisné, ani na kvety.

Birmovancov k sviatosti birmovania privedie jeden birmovný rodič alebo jeden z rodičov. Je potrebné žiadať potvrdenie o tom, či birmovný rodič praktizuje náboženský život.

Prípravu na prijatie sviatosti birmovania treba brať vážne a zodpovedne. Je to sviatosť kresťanskej dospelosti!"

Náš komentár: Stanovenie dolnej vekovej hranice 6. trieda" považujeme za krok dobrým smerom, teda že časom / v súlade s trendom v celej Cirkvi/ sa táto hranica ešte zvýši - veď ide o "sviatosť kresťanskej dospelosti" - a tá sa iba výnimočne vyskytuje skôr než "ľudská dospelosť". Pracujme "osvetovo" v tomto mysle medzi rodičmi /resp. inými zainteresovanými príbuznými/ nádejných birmovancov aj medzi birmovancami samotnými! Upozorňujeme pri tejto príležitosti na kvalitné materiály pre prípravu budúcich birmovancov, ktoré postupne uverejňuje časopis "Rodinné spoločenstvo".

"V. Vyberanie do zvončeka.

Upozorňujem, že vyberanie do zvončeka pri bohoslužbách je upravené takto:

a/ Vo všedné dni sa nevyberá.

b/ V nedeľu a sviatky možno použiť tri spôsoby prijímania obetných darov:

1/ Po modlitbách, veriaciach sa spieva 1 sloka omšovej piesne a miništranti s košíkmi po kostole prijímajú obetné dary.

Tento spôsob sa osvedčuje v malých spoločenstvách.

2/ Pri dverách kostola sú položené vhodné schránky na vyberanie obetných darov, na čo kňaz taktne upozorní.

3/ Pri dverách kostola po bohoslužbách stoja poverení zástupcovia miestnej cirkvi a vyberajú obetné dary do košíkov.

Žiadam dpp. farárov, aby dbali na tieto pokyny a tým prispeli k dôstojnému sláveniu Eucharistie!"

Náš komentár. Vrele vítame tieto úpravy /nie síce nové, ale veľkú aktuálne/! Ozaj, zvuk zvončeka a netaktný spôsob, akým niektorí vyberači sa vnucujú, veľmi narúša posvätnú atmosféru počas eucharistickej modlitby prípadne ešte aj počas obradu sv. prijímania! Pokyn označený b1/ by sme doplnili tým, že obetné dary - teda aj finančné- sa majú odovzdať počas časti sv. omše "Obetovanie", teda tento spôsob je ospravedlniteľný vtedy, ak sa vyberanie skončí najneskôr do začiatku prefácie. Veď je možné poslať naraz aj 4 miništrantov s košíkmi pozdĺž 4 okrajov /2 radov/ lavíc!

Na druhej strane do našich vlastných radov treba povedať, že zavedenie týchto zmien vo vyberaní do zvončeka by nemalo viesť k

zniženi našich príspevkov cirkvi, pretože potom by sme sa nemohli diviť, keby dp.farári tieto predpisy nerešpektovali s poukazom na to, že znížené príjmy nestačia na farské výdavky. - Opať sa tu javí potreba nášho výchovného a vysvetľovacieho pôsobenia!

"VI. Vyučovanie náboženstva.

Vyučovanie náboženstva konajte dôsledne a svedomite! Katechi-zácia je jednou z najdôležitejších povinností dušpastiera. Treba sa na nu dôsledne pripravovať, živo ju viesť a vlastným príkladom života ju uskutočňovať v praxi."

Náš komentár. Možno konštatovať, že vďaka novým predpisom o pri-hlasovaní detí na vyučovanie náboženstva počet prihlásených detí voči minulým rokom skoro vŕšade stúpol. S tým, pravda, pribudlo práce našim pastoračným kňazom, ktorých počet stále klesá a ktorí sú už aj tak veľmi "vyťažení". Je však zarážajúce, že niektorí dp.farári, kde majú predpoklady nevelký počet prihlásených detí zvládnuť, nahrádzajú povinné /pre nich/ vyučovanie náboženstva v škole "vyučovaním" v kostole! Pritom toto "vyučovanie" sa často redukuje na cca 15-minutový výklad v rámci sv.omše, a jeho náplňou je každý rok to isté, totiž príprava na prvé sv.prijímanie. Pre toto aj pre iné dôvody pri tomto "vyučovaní" nijako nemôže dať kňaz deťom to, čo by im mohol dať v rámci viacerých vyučovacích oddelení v škole. Je to, pravda, takto pre kňaza pohodlnejšie...Ale načo potom rodičia deti prihlasovali, načo ich zoznam išiel na ONV, načo sa vystavili rodičia a i deti riziku nátlaku a šikanovania..?! "Vyučovanie náboženstva konajte dôsledne a svedomite" - prikazuje biskup Sokol, a má na mysli vyučovanie v škole. Platí to aj pre farnosť Najsv.Trojice v Bratislave, aj pre Nové Zámky a inde.

Z Obežníka č.V. z 4.nov.1988:

I.d/"Ofera pri sobášoch je bez bozkávania kríža. Neslobodno ju robiť sprievodom okolo oltára, ale pri vychádzaní z kostola za lavicami v kostole nech je stolík, na ňom košík. Kňaz nech taktne upozorní veriacich takto alebo podobne: Ofera nie je. Kto z vás chce niečo obetovať, môže vhodiť do košíka za lavicami. Pán Boh zaplať."

e/"Kde je ešte zvyk vyberať pri pohrebných sv.omšiach, treba ho zrušiť. A pri zahlasovaní pohrebu kto chce, nech si vyberie štólu 50,-Kčs."

Náš komentár. Sú to sympatické pokyny, prispějme k tomu, aby sa dodržiavali! Keď už nie z vnútorného postoja, tak aspoň na základe poslušnosti nech sa v kostole neprejavuje kňaz ako mamonár, snažiaci sa z veriacich vyžmýkať čím viac peňazí.

Na adresu niektorých našich kňazov: Pre Boha verte nám laikom, že keď budete žiť a pracovať pre duše a evanjelium v duchu Cirkvi, my vás nenecháme bez potrebného materiálneho zabezpečenia!

VATIKÁN

V Ríme sa konala schôdza biskupov z asi 60 krajín celého sveta pod záštitou Pápežskej rady pre rodinu. Účelom bola prehíbená diskusia o pastoračných problémoch týkajúcich sa manželského a rodinného života v súčasnosti 20 rokov po vydaní encykliky Humanae vitae. Sv. Otec prijal účastníkov na zvláštnej audiencii a v prejave sa sústre-dil najmä na aktuálnosť tejto encykliky a na jej prorockého ducha, ktorý je teraz zjavný napriek mnohým nespravodlivým kritikám.

Schôdze sa zúčastnil z Československa biskup Mons.Ján Sokol.

PROBLÉMY NÁŠHO POSTOJA K NIEKTORÝM KŇAZOM

Na článok "Co je a co není společenství" uverejnený v 1. čísle časopisu "Společenství" /prevzatý do Kat. mesačníka /dostala redakcia "Společenství" kladné i záporné ohlasy. Záporné možno zhrnúť do dvoch námietok:

- 1/ Zmienka o kolaborujúcich ordinároch typu Jonáša alebo Vranu /vtedy ešte žijúceho-pozn.prekl./ nie je vhodná, odporuje požiadavke kresťanskej lásky;
- 2/ Výzva nepočúvať farára, ktorý zakazuje pôsobenie komunity vo farnosti, rozbieja jednotu cirkvi a podkopáva autoritu duchovných.

Keďže podobné problémy a rozličné postoje k nim máme i na Slovensku, redakcia KM považuje za vhodné tlmočiť stanovisko časopisu Společenství /č.3, júl 1988/ k uvedeným 2 námietkam:

K prvej námietke:

Evanjelium nás jasne vedie k tomu, verejné hriechy, ktoré spôsobujú pohoršenie, nazvať pravým menom, bez vyhovárania a kamufláže. Sv. Ján Krstiteľ otvorene pranieroval hriech Herodesa, ktorý odviedol svojmu bratovi manželku. Pán Ježiš tiež použil tvrdé slová voči farizejom a učiteľom zákona, ktorí sa vyvyšovali nad ostatný ľud pre svoje domnelé čnosti. Z cirkevných dejín vieme, že svätí sa nijak "nemazlili" s nositeľmi cirkevnej autority, ak ich život bol dôvodom k pohoršeniu. Cirkevný učiteľ sv. Bernard z Clairvaux v 12. storočí sa nezastavil ani pred pápežom, o 200 rokov mladšia sv. Katarína Sienská, vyhlásená ako prvá žena za učiteľku cirkvi Pavlom VI. pred cca 20 rokmi, povedala dokonca v čase pápežskej schizmy, keď pravý pápež Urban VI. viedol vojnu proti nepravému Klementovi VII. doslova: "Tí diabli chcú roztrhať Cirkev Aristovu".

Výčitka uvedená v prvom bode vychádza väčšinou z radov ľudí vychovaných v tradičnom katolíckom prostredí, kde kňazovi bola preukazovaná veľká úcta. Táto vytvárala vnútorné zábrany hovoriť o jeho chybách ostrejším spôsobom. Sviatosť kňazstva je nepochybne úžasným Božím darom a prejavom Pánovej prítomnosti uprostred Jeho ľudu. Tým skôr treba označiť pravým menom, keď ten, kto túto sviatosť prijal, ju znehodnocuje verejne prejavovanou zbabelosťou, lebo naozaj inak nemožno nazvať chvalospevy niektorých ordinárov na režim a súčasne popieranie akejkoľvek neslobody, hoci ju veriaci skusujú priamo na sebe. Okrem toho títo hodnostári súkromne sami priznávajú, že to, čo hlásajú na schôdzach Pacem in terris alebo v televízii, neodpovedá pravde a odvolávajú sa na ťažké pomery, žiadajú dôveru, lebo to vraj je ich taktika v prospech dosiahnutia náboženskej slobody. Aj keby bola, treba ju odsúdiť, lebo Cirkev si nemôže svoje práva a slobodu vybojovávať pretvárkou a lžou. Navyše ovocie tejto "taktiky" sa za 40 rokov prejavilo len ďalším zhoršením situácie veriaceho ľudu. Títo hierarchovia sami prenasledujú kňazov, ktorí prejavujú trochu viac náboženskej horlivosti a odvahy. Uznávame, že nie každému je daná statočnosť, Pán Ježiš tiež od seba neodohnal ustrašeného Nikodéma, ktorý k nemu prišiel potajomky v noci. Ale kto to o sebe vie, nemá prijímať významný cirkevný úrad, lebo musí vedieť, že pastierska odvaha "dať život za ovce" je k tomu nutná. Nič im nebráni, aby rezignovali. Ak tak nerobia, dokazujú, že im vôbec nejde o nejakú, hoci pochybnú "taktiku", ktorou "bojujú" za náboženskú slobodu, ale o teplé miestečka, pohodlie a pokoj. Dávajú verejné pohoršenie, a preto treba ich hriech nazvať pravým menom.

Tým nevyvolávame voči nim afekty alebo dokonca nenávisť. Vždy máme na zreteli Ježiša Krista, ktorý pred smrťou odpustil tým, ktorých tak tvrdo karhal. Práve za takých hodnostárov je potrebné sa modliť, v jednaní s nimi rešpektovať všetky formy slušnosti a ako kňazov ich neignorovať, pretože sviatosťi udeľujú platne. Ak z titulu svojej hodnosti nariaďujú niečo, čo sa neprotiví Evanjeliu a cirkevnej náuke, treba počúvať. Absolútne nemožno súhlasiť s jedným

mladíkom, ktorý keď videl a počul v televízii olomouckého kapitulného dekana a prominentného "pacistu" Vymětala, celkom vážne sa chystal do Olomouca, aby mu vraj medzi štyrmi očami dal "pár po hube". Stále platí stará kresťanská zásada: hriech treba nenávidieť, ale hriešnika milovať - tak ako to robil Kristus.

K druhej námietke:

Ak farár zakazuje každé spoločenstvo, v skutočnosti on rozbíja jednotu cirkvi, a nie mladí, ktorí chcú spoločenstvo založiť. Keď pápež a biskupi zhromaždení na II.vatikánskom koncile vyzývali mladých ľudí k aktivite v spoločenstvách /viď dekrét o laickom apoštoláte čl.18-20/, potom farár nemá čo zakazovať. Ak však má také sklony, potom sa treba vyhýbať konfliktu s ním a je lepšie, keď o existencii vašej komunity nebude vôbec vedieť. Spoločenstvo sa však nemá stať ghettom, ktoré sa vyčlení z farnosti, naopak nech je vaša účasť na liturgii farnosti tým horlivejšia, rovnako ako ochota pomáhať..." Ovocie vašej aktivity v spoločenstve, ktoré sa prejaví účinnou pomocou vo farnosti, najmä voči jej duchovnému správcovi, je najúčinnnejšou a asi jedinou cestou, ako presvedčiť dotyčného kraza, že spoločenstvo je vec dobrá.

Justin

/z 3.čísla "Společenství", trošku upravené/

Z OBEŽNÍKA PRAŽSKÉHO ARCIBISKUPSTVA

Kardinál Tomášek vydal spolu s českými a moravskými správcami diecéz pastiersky list k zakončeniu Mariánskeho roku /predĺženého v ČSR do 8.dec.1988/ a ku vstupu do druhého roku desaťročia duchovnej prípravy na svätovojtešské jubileum /1997/.

"Hlavná téma tejto prípravy je "Viera v modernom svete". Preto vo svetle prvého prikázania "V jedného Boha budeš veriť" sa chceme čo najviac prehĺbiť vo viere a v živote z viery...V tomto duchu budeme si pripomínať najmä dvoch našich svätcov knaza sv.Klementa Máriu Hofbauera a biskupa sv.Jána Nepomuka Neumanna /obaja boli členmi kongregácie redemptoristov/..., chceme pamätať najmä na tých, ktorí sa venujú vedeckým a technickým odborom vo svetle viery...", píše sa o.i. v pastierskom liste, ktorý sa čítal v katolíckych kostoloch ČSR na 1.nedeľu adventnú 27.nov.1988.

V súlade s uvedenými podnetmi sa poskytujú kňazom aj pracovné materiály pre mesačné dekanátne konferencie /rekolekcie/ na čas od novembra 1988 do októbra 1989.

Titl.

Generálny prokurátor ČSSR
nám.Hrdinů 1300
140 00 P R A H A 4 - Nusle

V Bratislave 17.X.1988

Vec: MUDr Silvester Krčméry, sťažnosť a trestné oznámenie pre hromadné porušovanie zákonnosti.

Nakoľko moje doterajšie skúsenosti pri porušovaní zákonov svedčia o zaujatosti lokálnych orgánov, obraciam sa na Vás a podávam týmto trestné oznámenie na príslušníkov Bezpečnosti a ich nadriadených, pre trestný čin obmedzovania a pozbavenia slobody podľa §§ 231,232 Tr.zák.ako i tr.čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr.zák.; lebo hromadne, pod zámienkou podania vysvetlenia, zadržujú mnohých veriácich a násilím alebo hrozbou násilia im zamedzujú ústavnú slobodu pohybu, slobodu vybavovania si vlastných naliehavých záležitostí, so zámerom znemožniť im účasť na verejných zasadaniach súdnych pojednávaní, ako sa to stalo napr.mne 17.X.1988 a opakovane i mnohým ďalším, dokonca i snahe zabrániť im účasť na náboženských úkonoch /pútiach/.

Myslím, že sa pritom jedná i o jasné porušenie zákona /nar./č. 120/76 Zb. o ľudských právach, Závereč.aktu Helsinských dohôd, tr. čin obmedzovania slobody vyznania podľa §236 Tr.zák., ako i porušenie zák. v ustanoveniach o verejnosti súd.pojednávaní /§2/10/ Tr.por., práva na dôverníkov pri vylúčení verejnosti, ako i zákazu predstierania falošných údajov v trestnom a priestupkovom konaní, a rešpektovaní cti, vážnosti a dôstojnosti občanov.

Samozrejme myslím, že je to zároveň i najväčší podnet a nápomoc pre tr.čin poškodzovania záujmov republiky v cudzine /porov. § 112 Tr.zák./ formou diskreditácie právneho stavu a vierohodnosti štátu.

Pokiaľ nedosiahnem zákonného zásahu a ochrany ani zo strany našich najvyšších inšancií, budem nútený, nielen ako kresťan, ale i ako občan, podľa zák.povinnosti domáhať sa všetkými cestami oddržiavania zákonnosti, obrátiť sa s týmito sťažnosťami na medzinárodné právne, politické, náboženské a humánne inštitúcie a organizácie so žiadosťou o preverenie dodržiavania medzinárodných právnych záväzkov, ktoré Republika prijala, podpísala a ratifikovala.

Samozrejme že ako kresťanovi je mi pritom vzdialená akákoľvek jednostranná zaujatosť, predsudky, odpor alebo dokonca nenávisť, veď kresťan musí vedieť nielen odpustiť všetky krivdy, ale dokonca milovať a napomáhať i svojich nepriateľov a prenasledovateľov; ani nie je tu snaha vyhnúť sa zodpovednosti alebo spoluzodpovednosti, ale jedine snaha po zákonnej náprave. Nechápem teda, prečo nás niektorí politici chcú silou-mocou zatlačiť do tábora podozrivých alebo dokonca nepriateľov. My však môžeme nenávidieť jedine hriech, deformácie a zlo, ale v žiadnom prípade zlého alebo pomýleného človeka.

Práve naopak, aj ja cítim určitú zodpovednosť za obrodný duchovný prúd posledných rokov hlavne medzi mládežou. Preto, ak by to bolo len trochu možné /hovorím to bez proklamatívneho pátosu alebo snahy po vyniknutí alebo okázalom mučeníctve, opravdu úprimne/, rád by som prijal dobrovoľne sám na seba /a zrejme mnohí ďalší kresťania ešte radostnejšie/ všetky tieto nezákonné tresty na slobode, trebárs i v rozsahu 2-10 rokov, i bez obmedzenia, od všetkých bratov a sestier, ktorí pocitujú alebo pocítia na sebe porušenie ľudských práv.

Myslím, že táto moja ponuka by aj celkom v duchu glasnosti a peregistrojky, i na poli bezpečnosti a justície, okrem iného aj ušetrila a zjednodušila to veľké množstvo administratívnych, priestupkových i trestných konaní, rozhorčovaní, odvolaní, pretestov a spisov, a tak by ušetrila nielen haldy papiera a stromov, ale i nervy a zdravie nášho ľudu i štátnych orgánov a administratívy.

Pokiaľ som nebol niekym prinútený, veľmi nerád som sa dosiaľ verejne exponoval, lebo necítim v tom svoje hlavné poslanie. Ale keď som už k tomu bol prinútený, potom pokúsím sa už nemlčať, nielen ako kresťan, ale aj ako občan podľa terajších zákonov, i keď by ma to stálo slobodu, zdravie, a bez nadsázky, i život, pokiaľ nebudem nezákonne umlčaný.

S pozdravom "Za dôsledné dodržiavanie zákonnosti!"

MUDr.Silvester K r č m é r y, v.r.
Košická 30
821 09 BRATISLAVA

Pražský svätiači biskup ThDr.Ľajetán MATOUŠEK, ako sme sa dozvedeli, dostal ústne povolenie vykonávať biskupské funkcie v pražskej arcidiecéze. Mons.Matoušek bol riadne vysvätený r.1949, ale stalinský režim mu nedal povolenie vykonávať úrad. Zostal až dodnes farárom u sv. Vojtecha v Prahe. Ako biskup mohol pomáhať pražskému apošt.administrátorovi len krátko v dobe uvoľnenia pred 20 rokmi. Tohto roku mu bolo povolené byť spolusvätitelom dvoch biskupov v Prahe 11.júna.

MOJ BLÍŽNY IVAN POLANSKÝ

Keď som spolu s priateľmi roznášal podpisové háčky so žiadosťou o milosť pre Ivana Polanského, bol som si takmer istý, že všetci naši známi sa svojím podpisom ochotne pripoja, veď podpísali 4000 Slovákov a vec je tak jasná, že o nej netreba hlbšie premýšľať. Ale postupom času zisťujem, že to celé nie je zďaleka tak jednoduché, ako sa mi to zdalo. Z jednej strany počujem: "Je to zbytočné provokovanie!", "Celá tá žiadosť je príliš pyšná, než aby mohla byť vypočutá!", "Písal pochybnú literatúru!", "Ani otec kardinál sa ho nezastal a Navrátila áno...". Z druhej strany zas: "Netrúfam si, neuniesol by som to." Ako protipól: ľudia podpisujú ešte prv než žiadosť dočítali.

Názory prečo nepodpisovať pochádzali od ľudí staršej alebo strednej generácie; myslel som, mladí katolíci určite podpíšu. Avšak ani u nich som neobjavil veľké nadšenie a mnohí z nich sa ohánali podobnými argumentami ako tí starší. A tak ma napadlo množstvo otázok, ktoré mňa prinútili sadnúť si k písaciemu stolu. Nechcem nikoho odsudzovať ani nútiť k podpisu, na to iste nemám právo. Som si vedomý toho, že väčšina starších ľudí v našej krajine žila po celé desaťročia v podmienkach, v ktorých už len udržať si vieru bol veľký čin, a že "podzemná" činnosť bola jediným východiskom, ako preniesť a uchrániť duchovnú náplň života, ktorého náboženská stránka sa neobmedzuje len na účasť na omši. Ale práve tí, ktorí v plnej miere mohli poznať na svojej koži represie režimu, tvoria dnes aktívne jadro cirkvi. Argument "už nemajú čo stratiť" nemôže obstať, veď každý z nás môže stratiť to najcennejšie, svoj život. Nie je to skôr tým, že prekonali a denne prekonávajú večný strach, ktorý nám dokázalo posledných 40 rokov dokonale naočkovať, ktorý je tak nerozlučne spojený s každou činnosťou trochu vybočujúcou z vychodených koľají, nám vnúteného spôsobu života, hoci sa tak často ukazuje ako zbytočný? A neprivykli sme si už na svoju pohodlnú anonymitu, za ktorou sme ukrytý s pocitom bezpečia? Myslím, že nastal čas vyliezť so svojou vierou z "katakomb" na denné svetlo. Petícia s 31 požiadavkami ukázala, že si to myslí tiež aspoň pol milióna ľudí v našom štáte. Alebo azda väčšina podpísala "pod nátlakom" listu kardinála Tomáška? Zlo nemôžeme prekonať ináč ako ochotou obetovať sa pre dobro, hoci aj preň stratiť život. "Kto si bude chcieť zachovať život, stratí ho, kto však stratí svoj život pre mňa, zachová si ho."

Ak nechám bokom to, že bol odsúdený katolík, že literatúra, ktorú rozširoval, nemusela byť vo všetkom pravdivá, ostáva stále predo mnou fakt, že chorý človek šiel na štyri roky do väzenia "len" preto, že dával ďalej myšlienky svoje aj druhých. Či už to samo o sebe nie je dostatočne neľudské, aby sa to stalo výzvou pre všetkých? Tým všetkým samozrejme nepopieram najvyšší zmysel modlitby, ale myslím, že platí aj: "... bol som chorý a vo väzení, a nenavštívili ste ma." Ide o naše ozvanie sa proti bezpráviu alebo naše mlčanie, ktoré si vládcovia tak ľahko vyložia ako súhlas. To isté, čo postihlo Ivana Polanského, môže postihnúť hocikoho z nás. Čo potom budeme hovoriť, zase len mlčať? Cirkev u nás bola po dlhé roky zaháňaná do úlohy starrenky, prezieranej, pohrdanej, absolútne sa nehodiacej do moderného života. Keď sa v poslednom čase ukázalo, že tá "starena" má mladú krv, mnoho ľudí prekvapene zdvihlo hlavu. Necháme sa teda zahnať naspäť, budeme zas len tou z milosti trpenou "hrstkou babiek a bláznov", s ktorou možno robiť čokoľvek a ona sa neozve?

Mnoho otázok, ale odpovedať na ne je potrebné, myslím si, pre pokračovanie v nastúpenej ceste. Prichádzajú mi na um slová známeho špirituálu: "Kto sa bojí vodou ísť, ten podľa tónov faraónov musí žiť...".

/Informace o cirkvi č. 11/1988/

PRÍLIŠ MÁLO KONTAKTOV MEDZI NAŠIMI CIRKVMAMI

/s kardinálom Františkom Tomáškom rozprával Piotr Nitecki/

- Eminencia, v Československu a Poľsku bola nedávno zahájená nová k tisícemu výročiu smrti sv. Vojtecha, pripadajúcej na r. 1997. Táto pastoračná iniciatíva nám v Poľsku pripomína našu veľkú novú k tisícročnému krstu Poľska, ktorý sme prijali z rúk Čechov. Ako sa táto iniciatíva zrodila, aký je jej program a hlavný obsah?
- Nová bola pripravovaná mladšou generáciou kňazov a laikov zameralých na to, aby kresťania boli nielen matrikovými členmi Cirkvi, ale aby uskutočňovali svoju vieru v každodennom živote tým, že sa budú stále viac angažovať v apoštoláte. V tomto duchu je pripravený tento program. Majú to byť desaťročné duchovné obnovy vyplývajúce z kresťanskej zodpovednosti za cirkev a za morálny stav nášho národa. Prvý rok je venovaný blahoslavenej Anežke Českej, ktorej kanonizáciu v tomto roku očakávame. Svoje programy majú i ďalšie roky. Budeme si pripomínať našich svätých a každý rok bude mať taktiež svoju vodcovskú myšlienku naväzujúcu na základné pokyny evanjelia a Desatoro prikázaní. Vo svetle týchto pokynov sa naša starosť sústreďí na obnovu, o ktorú sa chceme pričiniť modlitbou, hlbším zamyslením nad evanjeliom, štúdiom a spoločným rozjímaním v rodinách, farských spoločenstvách, na ekumenických zhromaždeniach a v dialógu s ľuďmi, ktorý nezdieľajú našu vieru.
- Čo očakávate, Eminencia, ako plod tejto pastoračnej iniciatívy pre rozvoj náboženského života a celého diela evanjelizácie uskutočňovaného cirkvou v Československu?
- Od skutočného programu tejto noviny očakávame prehĺbenie náboženského a morálneho života každej osoby, rodiny i celého národa a zároveň rozšírenie apoštolátu laikov. Je to úloha pre všetkých, pre kňazov, ale na prvom mieste pre laikov. 99 % Cirkvi predsa tvoria laici a len 1 % kňazi a biskupi. Veľmi dôležité je taktiež angažovanie sa laikov. Táto pastoračná iniciatíva napomáha k prehĺbeniu nášho života, k pokániu a zaceleniu jaziev našej minulosti. Má vytvoriť podmienky pre širšie hľadanie pravdy. Je to naša príprava na tretie tisícročie kresťanstva. Opierame sa pritom o trvalé hodnoty tvoriace základ civilizácie lásky, ceny života, hodnoty a práva ľudskej osobnosti proti civilizácii smrti, násiliu, spotreby a manipulácii prírodným prostredím i ľuďmi.
- Nová a započaté obdobie duchovnej obnovy vo svojom programe výrazne obracajú pozornosť k svätosti, lebo svätci sú znameniami na ceste spásy človeka. Čo má svätý Vojtech - predchodca vašej Eminencie na biskupskom stolci v Prahe - čo povedať dnešným kresťanom?
- Učí nás predovšetkým tomu, že sa má každý kresťan čo najviac angažovať v živote Cirkvi tak, aby nežil len pre seba, ale i pre druhých. V našej starostlivosti o obnovu má odvolanie sa na prvého Čecha na pražskom biskupskom stolci hlboký význam. On bol spojený s počiatkom kresťanskej kultúry v niekoľko zemiach strednej Európy a je jedným zo symbolov duchovnej jednoty tohto priestoru. Predovšetkým však je svätý Vojtech pre nás výrečným svedkom a apoštolom Ježiša Krista. V svojej dobe veriacich viedol k morálnej čistote, neváhal pranierovať spoločenské nedostatky a svojvôle panujúcich a volal ľud k obnove života podľa evanjelia. Výzvy sv. Vojtecha ku kresťanskej vierohodnosti pomáhali v ďalších storočiach povznášať národ z morálneho úpadku a duchovnej priemernosti. To je dnes úloha rovnaká pre laikov, prejavujúca sa v ich apoštoláte. Touto tematikou sa zaoberala biskupská synoda v Ríme. Laickí katolíci sa musia viac an-

gažovať v záležitostiach cirkvi bez ohľadu na okolnosti. U vás v Poľsku sa laici angažujú v záležitostiach cirkvi viac než u nás, vy ale máte väčšie možnosti než my. /... Cenzurované/

- Svätý Vojtech, ku kt. výročiu smrti sa blížíme, je symbolom zdanlivej prehry, ktorá sa však stala prameňom víťazstva. Nakoľko môže dnešné svedectvo cirkvi v Československu - podľa vášho názoru, Eminencia - prispieť k rozvoju nábožensko-morálneho života vo vašej zemi a k výstavbe kresťanskej Európy a jej evanjelizácii, o kt. tak často hovorí pápež Ján Pavol II.?
- Je skutočnosťou, že i cez ťažkosti sa náboženský život u nás veľmi rozvíja. Stále viacej, zvlášť mladí ľudia vedú oživený náboženský život. Nielen sa modlia, ale i o svojej viere svedčia. Vyplýva to z veľkého hladu po Pánu Bohu a z pocitu neuspokojiteľnosti samou hmotou. Mládež chce viac, neuspokojuje sa - ako veľa starších ľudí - len s hmotnými statkami. U nás môže kňaz pôsobiť len v kostole, nemá väčšiu pastoračnú možnosť. A to je príliš málo. Vznikajú skupiny mladých ľudí a /...cenzurované/ čítajú Písmo sväté, modlia sa.. Kto pracuje pre Cirkev, robí veľa. Kto sa za Cirkev modlí, robí oveľa viac. Kto však trpí s Kristom za Cirkev, robí najviac. To je pravé kresťanské svedectvo. Utrpenie s Kristom je najdôležitejšie a prináša ovocie pre celú Cirkev. Tr sa uskutočňuje práve u nás. Kresťanom nepristane bojázlivosť a strach. Na to sa spolieha u nás náboženská prestavba. To je čosi nové, čo tu ešte nebolo. Katolicizmus bol skôr tradičný, teraz sa prebúdzá k životu. To všetko buduje kresťanskú Európu - práca, modlitba, utrpenie spojené s posolstvom Krista. To je alternatíva komunizmu. S Kristom je všetko príjemné.
- Čo dnes očakáva cirkev v Československu od cirkvi v Poľsku? Ako by sme mohli splatiť dlh vďačnosti za prijatie veľkého daru svätého krstu vašim prostredníctvom?
- Vaša práca, práca cirkvi v Poľsku je pre nás príkladom. Náboženský život vo vašom národe je veľmi hlboký, hlbší než u nás v Československu. V Poľsku môžete v tejto oblasti robiť viac než my tu. Som veľmi vďačný za všetko, čo sa robí v Poľsku. Je to pre nás veľký príklad. Doteraz však bolo veľmi málo kontaktov medzi našimi cirkvami. Bolo by potrebné viacej, zvlášť viacej kontaktov osobných. Sme predsa susedia, prečo je teda tých kontaktov tak málo? Musíme na seba vzájomne pamätať v modlitbe a utrpení. A čím bude modlitieb a utrpení viac, tým lepšie, tým väčšie bude naše spoločenstvo s ukrižovaným a zmŕtvychvstalým Kristom, z ktorého vychádza náš hlboký kresťanský optimizmus.
- Srdečne ďakujem vašej Eminencii za rozhovor.

Lad /Warszawa/ 3.7.1988

Praha 6.5.1988

Rozhovor vyšiel na 1. strane katolíckeho týždenníka s fotografiou a krátkym životopisom kard. Tomáška.

Dopraj mi, Bože, aby som horel ako svieca na oltári a stravoval sa láskou k Tebe a k tvojej cirkvi.

bl. Jurgis Matulaitis

MAĎARSKO

Predseda štátneho úradu pre veci cirkevné Imre Miklós kritizoval niektorých nemenovaných biskupov a vedúcich politických predstaviteľov, ktorí žiadali väčšiu slobodu pre cirkev. Niektoré osoby praj komplikujú vzťahy medzi cirkvou a štátom buď pre neskúsenosť a neinformovanosť, alebo z túžby po popularite. Uporúchal, aby sa ďalej pokračovalo v politike tzv. "malých krokov vpred". Biskupi však prešli v poslednom čase k politike obrovských krokov v súlade s novým reformným hnutím. Posledná výzva k väčšej náboženskej slobode pochádza od szegeďínskeho biskupa a bola uverejnená 13. júla v novinách Magyar Hirlap. Biskup žiadal napr. zrušiť všetky obmedzenia pastorácie medzi mládežou, chorými, väzňami, vyhnancami a starými osobami. Okrem toho žiadal, aby vládni predstavitelia otvorene priznali chyby, výstrelky a prehmaty voči ich predchodcom, ako napr. väznenie kard. Mindszentyho, arcibiskupa Grosza a iných cirkevných predstaviteľov. Touto poslednou výzvou sa asi cíti Miklós osobne dotknutý, pretože zastáva svoj úrad už od r. 1951, kedy uvedené prehmaty boli pravidlom.

Michal Bihar, jeden zo zakladateľov maďarského Demokratického forum, tvrdí v interview pre "Magyar Nemzet", že politická situácia v krajine je patová. Vedenie štátu je už iba zčasti schopné riadiť prebiehajúce procesy. "Nie je pánom, ale väzňom zdedených stalinských štruktúr". Takisto parlament v terajšom zložení nie je schopný uskutočniť reformy.

POLSKO

Biskup Juraj Dąbrowski, zástupca sekretára poľského episkopátu, dal predstaviteľovi tlačovej kancelárie "Novosti" redaktorovi časopisu "Náboženstvo v ZSSR" Igorovi A. Trojanovskému krátke vyhlásenie na tému účasti cirkvi v realizácii idey "okrúhleho stola":

"Naša cirkev nemá politické ambície. Ale chceme sa pričiniť o odtránenie nedôvery a uľahčenie dialogu. Máme k tomu dobré možnosti: vláda sa nás nebojí a spoločnosť nám dôveruje. Ak teda naša účasť je potrebná, nemôžeme sa vyhnúť takému poslaniu. Dúfame, že výsledkom práce "okrúhleho stola" bude uskutočnenie iniciatív, ktoré zlepšia a ozdravia náš život ekonomický, spoločanský a politický."

Ďalej sa biskup Dąbrowski zaoberal tiež zmenami v ZSSR. Tvrdil, že - zatiaľ - pluralizmu je málo ako v Poľsku tak i v ZSSR. Treba nájsť cesty a spôsoby, aby sa rozličné spoločenské iniciatívy stali efektívnejšie. A my - povedal - srdečne vítame procesy, ktoré prebiehajú v ZSSR. Perestrojka vo vzťahoch medzi štátom a cirkvou otvára, napr., nové možnosti pokiaľ ide o účasť veriacich ľudí v spoločenskom živote, a želáme im v tom úspech. Biskup Dąbrowski poznamenal tiež, že poľská cirkev rozvíja partnerské vzťahy s ruskou pravoslávnu cirkvou a veľa od nich očakáva. Zmeny v ZSSR majú prirodzene veľký význam pre iné štáty, najmä spojenecké.

V októbri bolo štvrté výročie zavraždenia kňaza Jerzyho Popieluszka. Uvádzame výňatky z dvoch jeho kázni:

"Boj za slobodu je našou úlohou. Pretože sloboda nám je nielen daná od Boha, ale tiež uložená ako povolanie. To značí, že je potrebné stále sa o ňu usilovať. To za nás nikto neurobí, to musí každý urobiť podľa darov, ktoré dostal od Boha, podľa možností a podmienok, v ktorých žije. Nemôžeme za chybami iných čakať, až slobodu vybudujú iní. Nemôžeme sa rozdeliť na tých, ktorí o slobodu bojujú a na tých, ktorí na vybojovanie slobody čakajú so založenými rukami. Nesmieme byť rozdelenou spoločnosťou, pretože čím viac je rozdelená, tým ľahšie sa dá ovládať, snadnejšie sa dá skloniť a manipulovať."

4.12.1983

"Dialóg, skutočný dialóg je podstatnou podmienkou mieru. Pokiaľ je niektorá zo zainteresovaných strán živená ideológiou, ktorá napriek

všetkým prehláseniam odpočuje ľudskej dôstojnosti a jej oprávneným požiadavkám, ideológiou, ktorá v boji vidí hnaciu silu dejín, v sile zdroj práva, v hľadaní nepriateľa politickú abecedu, je tento dialóg ohrozený, stáva sa neplodným, a ak existuje, je vo skutočnosti povrchný a zfalšovaný. Niet ozaj slobody - základ pokoja - tam, kde je vláda sústredená do rúk jednej triedy, jednej skupiny, alebo keď spoločné dobro sa ztotožňuje so záujmami jednej politickej strany identickej so štátom."

25.dec.1983

MEXIKO: známy mexický mučeník páter Pro vyhlásený za blahoslaveného!

P. Miguel Augustinus Pro, S.J./+1927/ je novou slávou pre mexický národ a pre rehoľu jezuitov, povedal Ján Pavol II. pri jeho blahorečení. Keď začalo v Mexiku prenasledovanie katolíkov, bol P.Pro so sovjami rehoľnými spolubratmi vypovedaný z vlasti. Študoval potom v Španielsku a v Belgicku. Tam predstavení poznali jeho vlohy pre pastoračnú a poslali ho medzi baníkov. Pedagogické skúsenosti získal v Španielsku a v Nikaregve. Roku 1926 dostal príkaz, aby sa vrátil do vlasti, kde vrcholilo prenasledovanie cirkvi. - Celková bilancia teroru: 300 poravených kňazov, viac než 2000 zabitých veriacich, zartvorené kostoly, každá náboženská činnosť zakázaná. Ale v súkromných domoch boli zriadené tajné eucharistické stanice, inde sa spovedalo, konali sa prednášky aj exercície, všetko za ustavičného nebezpečenstva. Otec Pro sa neúnavne rozdával. Denne podával až 300 sv.prijímaní, na sviatky ešte viac. Chodil preoblečený ako študent, roľník, mechanik, dokonca aj s policajným psom. Polícia po nom márne pásla. Ale po neúspešnom atentáte na bývalého prezidenta bol P.Pro zatknutý, obvinený zo spoluúčasti na atentáte, krivo obvinený bol aj jeho brat a ďalší. Boli popravení bez súdu. Ich pohreb sa stal manifestáciou veriacich, ktorých išlo v pohrebnom sprievode 20 tisíc. Volanie "Nech žije Kristus Kráľ!", s ktorým zomrel P.Pro, sa ozývalo aj v pohrebnom sprievode.

KONGREGÁCII PRE EVANJELIZÁCIU NÁRODOV, ktorej prefektom je kard.Tomko, podliehalo k 16.6.1986 907 cirkevných obvodov: 140 arcidiecéz, 643 diecéz, 3 opátstvá nullius, 63 apoštolských vikariátov, 50 apoštolských prefektúr, 5 misií sui juris a 1 apoštolská administratúra. Sú rozdelené podľa kontinentov takto: 394 v Ázii, 378 v Afrike, 81 v Amerike, 42 v Oceánii a 12 v Europe. 159 z nich je v krajinách mláčiacej cirkvi.

SVÄTÝ OTEC V JUŽNEJ AFRIKE, konkrétne v Lesotho v príhovore k mládeži opät odporúčal nenásilný odpor, ktorého voľba je dobrá, ak ju diktuje láska. Tento spôsob nemá nič spoločného s ľahostajnosťou. Jeho cieľom je nedať sa premôcť zlom, ale dobrom premôcť zlo. Zvoliť si nenásilie značí odvážne sa rozhodnúť pre lásku.

JUHOSLÁVIA

Lublaňský arcibiskup a predstaviteľ slovinskej biskupskej konferencie mons.Šustar vyhlásil v rozhovore pre list Mladina, že sa mu niekoľkorazy telefonicky vyhrážali pre údajné zasahovanie cirkvi do štátnych záležitostí. Skutočný dôvod je neohrozené vystupovanie na obranu ľudských práv, ktoré sa interpretuje ako útok proti socialistickému štátu.

Mons.Šustar viedol výpravu pútnikov do Ríma. Navštívili baziliku sv.Klementa, kde odhalili pamätnú dosku ku cti sv.Cyrila a Metoda, a 21.sept.1988 boli prijatí na audiencii Svätým Otcom.

KATOLÍCKA CHARITA V NDR

Katolícka charita v NDR nielenže pokračuje vo svojej rozsiahlej službe bližným v mnohých ústavoch a zariadeniach, ale aj stavia. V spolupráci s poradňou "Životná pomoc ľuďom v krízových situáciách" pripravuje dom pre prechodné ubytovanie zatiaľ pre 15 ľudí. Rovnako ako poradňa aj dom má slúžiť ľuďom, ktorí:

- trpia ťažkými ranami osudu, napr. úmrtím milovaného človeka alebo vedomím ťažkej choroby;
- žijú v partnerských konfliktoch alebo - mladiství - v nezvládnuteľných napätiach v rodine alebo v zamestnaní;
- nevedia zvládnuť závislosť na alkohole;
- po výkone trestu sa nevedia zaradiť do "normálneho života";
- zaoberajú sa myšlienkami na samovraždu, pretože nenachádzajú východisko zo svojich ťažkostí.

Skúsení pracovníci berlínskej Caritas sú k dispozícii pre rozhovory, ponúknu pomoc pri objasnení problémov a sprevádzajú postihnutých pri prvých krokoch.

My v /tiež/ socialistickom Československu si môžeme iba vzdychnúť: kedy začne naša Charita - robiť charitu?

ZSSR

Západonemecký kancelár Helmut Kohl počas svojej návštevy v ZSSR sa stretol aj s delegáciou nemeckej menšiny v ZSSR /ako je známe, nemeckí katolíci si vymohli zriadenie celého radu farností a postavenie viacerých kostolov v Strednej Ázii/. Kohl tiež dostal prísľub, že do konca t.r. budú zo sovietskych väzňov prepustení tí, ktorí sú na Západe považovaní za politických väzňov.

Bieloruská katolícka cirkev

Na bieloruských katolíckych veriacich západného obradu sa bohužiaľ často zabúda. Napriek tomu aj oni slávia toho roku 1000. výročie pokrstenia svojej vlasti. Jediný, kto sa o nich vážne zaujíma, je Ján Pavol II., ktorý stále poukazuje na ich právo na vlastných biskupov. V roku 1958 minský pravoslávny metropolita odhadol počet bieloruských katolíkov na 2,5 milióna. Podľa predsedu Štátneho úradu pre veci cirkevné ich bolo na začiatku 80-tych rokov ešte 2,2 milióna. Za sovietskeho režimu táto cirkev celkom stratila svoju hierarchiu a preto chýbajú presné údaje o celkovom počte veriacich. Mogilevská arcidiecéza a minská diecéza na Bielej Rusi boli zrušené už v 20-tych rokoch. Ich zvyšky sú dnes spravované na území Poľska.

Pôvodne mala bieloruská katolícka cirkev 147 kostolov, roku 1936 ich bolo otvorených už len 18, ale aj tieto boli zatvorené na začiatku druhej svetovej vojny. Po jej skončení mala táto cirkev ešte asi 300 kňazov, z nich však v roku 1980 vykonávalo službu iba 52, väčšina z nich mala vyše 65 rokov. Nepatrný počet kňazov vychádza síce každý rok zo seminára v Rige, ten však zďaleka nestačí nahradiť zomierajúcich starých kňazov.

O poľskú národnostnú menšinu sa aspoň občas postarajú kňazi z Poľska, ktorí sem prichádzajú navštíviť svojich príbuzných. To je však len núdzové riešenie. O dôkladnom riešení celého tohto problému nechcela doteraz sovietska vláda ani počuť. Pretože bieloruskí katolíci nemajú žiadnu organizačnú štruktúru, pomocou ktorej by mohli vykonávať na vládu určitý nátlak, jediná pomoc môže prísť od ostatných veriacich.

Katolícka mládežnícka skupina pozvaná do ZSSR

Katolícka mládežnícka skupina z Arezza /stredné Taliansko/ uvedie na pozvanie Raisy Gorbačovovej od 25.decembra do 5.januára v rozličných mestách ZSSR prvý raz divadelnú hru o sv.Františkovi z Assisi. Oznámila to 5.decembra katolícka agentúra KATHPRESS. Skupina, ktorú tvorí 76 mladých katolíkov, navrhla R.Gorbačovovej túto iniciatívu pred rokom.

V telegrame, ktorý bol teraz uverejnený v Arezzu, vyslovilo sovietske veľvyslanectvo v Ríme s touto iniciatívou súhlas. Skupina navštívi Moskvu, Leningrad, Vilno a Zagorsk.

LOTYŠSKÁ SSR

Prvý raz v histórii školstva v ZSSR sa vyučuje náboženstvo na jednej strednej škole. Ide o jedno z gymnázií v Rige; hodiny náboženstva sú zavedené vo vyšších triedach; vyučuje evanjelický pastor /Lotyšsko má obyvateľstvo zväčša protestantské/, platený je zo štátnych zdrojov. Od najbližšieho škol.roku má sa zaviesť vyučovanie náboženstva do ďalších rižských gymnázií. Cirkevné kruhy v Rige uvádzajú, že od istého času na niektorých školách v ZSSR sa zaviedlo čítanie Biblie so zreteľom na "lepšie pochopenie ruskej kultúry a histórie".

STANOVISKO POĽSKEJ KATOLÍCKEJ CIRKVI K SITUÁCII

Štrajky sú prejavom choroby, ktorá narastala roky. Hlavná príčina terajšej spoločensko-politickej situácie spočíva v porušovaní ľudských práv a úcty k ľudskej práci. Porušovanie týchto práv ohrozuje celý národ a bezpečnosť štátu.

To sa konštatuje v slove poľských biskupov duchovenstvu, veriaciim a všetkým ľuďom dobrej vôle v Poľsku, ktoré bolo 26.aug. publikované v Čenstochovej a ktorá zverejnila poľská tlačová agentúra PAP.

V stanovisku poľskej katolíckej cirkvi sa v súvisе s tým zdôrazňuje, že treba skončiť s klamaním ľudu a začať budovať život národa na pravde. Treba skončiť so zastrášaním alebo násilím a prihliadať k hlasu obyvateľov krajiny. Treba umožniť schopným ľuďom riadiť štátne záležitosti a každému poctivému občanovi priznať slobodu, ktorá mu patrí. Treba akceptovať, že základom riešenia všetkých spoločenských konfliktov je dialóg. Treba hľadať cesty k odborovému pluralizmu a k tvorbe združení. Povinnosťou tých, čo riadia, je zaistiť všetkým vhodné životné podmienky.

"Povinnosťou človeka je práca. Čaká nás spoločné úsilie, ktorému by sa nemal nikto vyhýbať. Dejiny nášho kresťanského národa nás naučili, že nejestvuje bezvýchodná situácia. Úlohou, ktorú treba splniť, sú ťažko vypracované spoločenské dohody zpred osem rokov" - uvádza sa v prekvapujúco ostrom slove poľských biskupov, ktoré agentúra PAP uverejnila v plnom znení tesne pred ôsmym zasadnutím ÚV PZRS.

LECH WALESA OCHOTNÝ JEDNAŤ ZA ÚČASTI CIRKVI

Lech Walesa vyhlásil 26.augusta, že je ochotný rokovať s poľskou vládou bez predbežných podmienok, avšak za účasti zástupcov katolíckej cirkvi. Walesov návrh je obsiahnutý v komuniké, ktoré uverejnil v Gdaňsku jeden z jeho poradcov Tadeusz Mazowiecki na tlačovej konferencii.

Walesa v komuniké zdôrazňuje, že jeho ochota k dialógu s vládou je v najvyššom záujme Poľska.

Nekladie si žiadne podmienky, ani čo sa týka programu rokovania. Avšak dodáva, že legalizácia odborového zväzu Solidarita je pre Poľsko vec prvoradého významu.

MULIERIS DIGNITATEM - O DÔSTOJNOSTI A POVOLANÍ ŽENY

Apoštolský list Jána Pavla II. bol uverejnený 29. septembra 1988. Svätý Otec na základe knihy Genezis a ďalších úryvkov z Písma sv. Starého i Nového zákona vysvetľuje význam toho, že Boh stvoril človeka na svoj obraz a stvoril ho ako muža a ženu. Robí to formou rozjímania a čítanie textu takisto vyžaduje ochotu k rozjímaniu. Z apoštolského listu uvádzame začiatok úvodu.

Dôstojnosť ženy a jej povolanie, ktoré sú stálym predmetom ľudských a kresťanských úvah, nadobudli v posledných rokoch celkom zvláštny význam. Dokumentujú to na jednej strane pokyny cirkevného učiteľského úradu odrážajúce sa v rôznych dokumentoch II. vatikánskeho koncilu, ktorý vyhlasuje vo svojom záverečnom posolstve: "Pri chádza hodina - a vlastne už prišla - kedy žena plne vykonáva svoje povolanie, hodina, kedy získava v spoločnosti vplyv, pôsobivosť a moc, akých doteraz nikdy nedosiahla. Z tohto dôvodu teraz, keď ľudstvo prekonáva tak hlboké premeny, ženy osvietené duchom evanjelia môžu mnoho vykonať na pomoc ľudstvu, ohrozenému úpadkom." Slová tohto posolstva zhrnújú to, čo vyjadril koncilový učiteľský úrad najmä v pastorálnej konštitúcii Radosť a nádej a v dekrété o laickom apoštoláte "Apostolicam actuositatem."

Podobné stanoviská sa vyskytovali už v predkoncilnom období, napr. vo viacerých prejavoch Pia XII. a encyklike Pokoj na zemi Jána XXIII. Po druhom vatikánskom koncile môj predchodca Pavol VI. zvýraznil význam tohto znamenia doby tým, že udelil t tul cirkevného učiteľa sv. Terézii od Ježiša a sv. Kataríne Sienskej, a ďalej tým, že na žiadosť biskupskej synody z roku 1971 zriadil zvláštnu komisiu, ktorej úlohou bolo študovať súčasne otázky, týkajúce sa účinného povznesenia dôstojnosti a zodpovednosti ženy. V jednom zo svojich príhovorov Pavol VI. vyhlásil okrem iného: "V kresťanstve viac než v hoci ktorom inom náboženstve žena ma už od začiatku zvláštne dôstojné postavenie, o ktorého početných rysoch nám podáva svedectvo Nový zákon. Z toho zrejme vysvitá, že žena je určená, aby sa stala živou a činnou časťou kresťanskej štruktúry, a to tak významným spôsobom, že azda doteraz neboli odkryté všetky jej možnosti."

Otcovia nedávnej biskupskej synody, ktorá sa konala v októbri 1987 a bola venovaná povolaniu a poslaniu laikov v cirkvi a vo svete 20 rokov po II. vatikánskom koncile, sa znova zaoberali dôstojnosťou a povolaním ženy. Vyslovili okrem iného želanie, aby boli prehĺbené antropologické a teologické základy, nutne pre riešenie otázok vzťahujúcich sa na význam ženského a mužského bytia. Ide o to, aby sme pochopili dôvod a dôsledky Stvoriteľovho rozhodnutia, aby ľudské bytosti žili vždy a iba ako muž a žena. Len keď vychádzame z týchto zásad, ktoré umožňujú vystihnúť celú hĺbku dôstojnosti a poslania ženy, dá sa hovoriť o jej aktívnej prítomnosti v cirkvi a v spoločnosti.

Práve o tom chcem pouvažovať v tomto dokumente. Posynodálna dokumentácia, ktorá bude uverejnená po tomto mojom dokumente, predloží návrhy pastoračného rázu o tom, aké miesto zaujíma žena v cirkvi a v spoločnosti. Synodálni otcovia o týchto návrhoch dôkladne uvažovali a tiež preskúmali svedectvá laických auditorov, mužov a žien, pochádzajúcich z miestnych cirkví vo všetkých svetadieloch.

Posledná biskupská synoda sa konala v Mariánskom roku, ktorý dáva špeciálny podnet k riešeniu tohoto námetu, ako na to poukazuje aj encyklika Redemptoris Mater... Mária, táto žena z Písma sv., má vnútorný vzťah k spásonosnému Kristovmu tajomstvu, a preto má svoje zvláštne miesto aj v tajomstve cirkvi. Cirkev je totiž v Kristovi sviatosť vnútorného spojenia s Bohom a jednoty celého ľudského pokolenia, a preto špeciálna prítomnosť Matky Božej v tajomstve cirkvi vedie k predpokladu, že existuje výnimočný zväzok medzi touto ženou a celou ľudskou rodinou.

PRÁVNÝ POHĽAD NA ODLUKU

Znovu sa u nás hovorí o potrebe odluky cirkvi od štátu. Tento postulát má pozoruhodnú tradíciu, bol reakciou na stredoveký systém spojenia štátu s vládnucou cirkvou a vyjadroval úsilie o náboženskú slobodu a rovnosť všetkých vyznaní. Odluka cirkvi od štátu môže mať rôzny charakter a nemusí vždy znamenať slobodnú cirkev v slobodnom štáte alebo slobodu vyznania pre všetkých občanov.

Čo je spravidla obsahom odluky? Štát odstraňuje výnimočné postavenie cirkví a neuznáva ich historicky vzniklému usporiadaniu právnou subjektivitu. Veriaci sa môžu združovať k výkonu svojho kultu len do takých štruktúr, ktoré štát zákonom stanoví - buď podľa všeobecných spoločovacích predpisov, alebo podľa zvláštnych zákonov. Cirkevné predpisy majú tú istú silu ako vnútroorganizačné spolkové predpisy. Štát si ponecháva dozor nad výkonom kultu a určuje hranice pôsobenia cirkevných organizácií v štáte, a to bez ohľadu na ich konfesijné zvláštnosti. Právny poriadok neuznáva platnosť cirkevných obradov v matričných a podobných záležitostiach /určovanie mena, uzatváranie manželstva, zaznačovanie úmrtia a pod./.

Štát nevypláca cirkvám žiadne finančné čiastky na ich potreby, ale umožňuje im vyberať poplatky za cirkevné úkony, cirkevné dane a pod. "evylučuje sa však, aby štát pripisieval na zvláštne účely, ktoré majú význam nielen pre danú konfesiu, napr. na údržbu kultúrnych pamiatok v majetku cirkví, ako sú kultovné budovy - kostoly, synagogy a pod. Problematika cirkevného majetku nie je pojmovým znakom odluky.

Zo skutočnosti, že štát sa nezaobera vnútroorganizačnými záležitosťami cirkví, vyplýva, že odpadá aj vplyv štátu na menovanie cirkevných predstaviteľov.

Z povedaného je zrejmé, že v Československu boli uskutočnené niektoré opatrenia odlukového charakteru - vedenie matrik je v rukách štátu, platí len občiansky sobáš, od r.1954 je zrušená evidencia náboženského vyznania atď. Všetky cirkvi majú voči štátu rovnaké postavenie. Naproti tomu niektoré opatrenia neodlukového typu, ako napr. vyučovanie náboženstva na školách, nie sú privilegiom cirkví, nezabezpečujú náboženskú výchovu detí, ale slúžia pravému opaku, totiž k sledovaniu vzťahu rodičov a detí k náboženstvu, a vedú k príslušným kádrovým dôsledkom.

Pri zbavení cirkví všetkých majetkových zdrojov štát však zabezpečuje nielen potreby cirkví, pokiaľ ide o platy duchovných, ale aj poskytuje prostriedky pre vydavateľskú činnosť, výrobu náboženských predmetov, dotuje opravu kostolov a pod.

Odluka cirkvi od štátu môže byť priateľská, neutrálna alebo nepriateľská. Zabezpečenie slobody vyznania nezávisí na typu vzťahov medzi štátom a cirkvami, teda na tom, či je alebo nie je zavedená odluka cirkví od štátu. Aj v neodlukovom type sa môžu vytvárať podobné vzťahy, Dôležitejšie zrejme je, aký pomer má štát k svojim občanom, ako rešpektuje a zaručuje ich práva a slobodu.

Nejde zrejme len o to, že právna úprava platná 40 rokov a postupne zostrovaná neprávnymi i protiprávnymi prostriedkami vo svojej represívnej a dozeracej sfére nezodpovedá požiadavkám náboženskej slobody, vnútroštátnym aj medzinárodným záväzkom. Nezodpovedá ani potrebám dialogu medzi ateistami a veriacimi v záujme riešenia pálčivých problémov spoločnosti - konzumného chápania života, zločinnosti, narkomanie, rozpadu rodiny a spoločenských hodnôt. Naproti tomu v dobe prevratného rozvoja techniky /napr. moderných audiovizuálnych prostriedkov/ v 80-tych rokoch 20.storočia pôsobia nepochopiteľne propagované úspechy štátnych orgánov pri zabavovaní náboženských kníh na hraniciach ako prostriedkov ideologickej diverzie.

Potreby spoločnosti sú určené inými kritériami než obsahuje teória a prax súčasných "cirkevných zákonov". Uskutočnenie ich zmeny po dialógu s predstaviteľmi cirkví môže prispieť k nájdeniu naj-

vhodnejšieho variantu vzťahu cirkví a štátu v Československu.

/z Lidových novin č.6/1988, krátene/

Jan Vaněk

Mons.Škarvada, biskup pre Čechov v zahraničí: ÚVAHA PRE KŇAZOV

Mons.Lefebvre bol zbožný muž a pri svojej biskupskej vysviacke nepomyslel, že skončí mimo Cirkvi. Pripomína to akúsi obdobu v prvotnej Cirkvi. Niečo podobného sa stalo pri prvom koncile apoštolov v Jeruzaleme, ako o tom hovoria Skutky apoštolské v 15.kapitole. O čo vtedy išlo? Niektorí kresťania zo židovstva tak lipli na kultovných predpisoch, že im chceli podriaďiť bratov, ktorí sa obrátili ku Kristovi z pohanstva. Preto novozákonná Cirkev - apoštoli - rozhodli, že spása je rovnakým darom Kristovho vykúpenia bez ohľadu na obriezku. V tomto spore vyvrcholila nakoniec zvrhľá horlivosť farizeov, ktorí zbožštili tóru a literu Starého zákona, že jej dali prednosť pred živým Bohom, ktorý sa zjavil v Ježišovi Kristovi. Aj vtedy vznikla, zdá sa, malá sekta židokresťanov, ktorí sa rozhodnutiu apoštolov nepodriadili. O tom svedčia určité nálezy, objavené pri vykopávkach v Kafarnau blízko synagógy. Taká schizma teda nie je nič nového. Niečo podobného sa prejavuje skoro po každom koncile. Práve preto je však známkou určitého postoja, ktorý má korene v ľudskej krehkosti.

Mons.Lefebvre a jeho stúpenci študovali teológiu v prvej polovici tohto storočia a zrejme skostnateli na textoch svojich profesorov. Asi sa domnievajú, že živého Boha, to tajomstvo všetkých tajomstiev, možno vtiesnať do kožených definícií a mať ich takpovediac v hrsti. Pre takých ľudí, ktorí si myslia, že sa zmocnili celej pravdy, je potom hociaké ďalšie prehlbovanie štúdia nielen zbytočné, ale škodlivé. Máme solídne vieroučné definície, ktoré majú absolútnu platnosť. Sme si však vedomí, že ide o výroky o Nekonečnom, ktorý sa do ľudských slov nezmesť...Boh to všetko nekonečne presahuje. Preto jediná záruka náboženskej pravdy nie je mŕtva litera, ale živý duch, Duch svätý, Duch Boží, Duch Kristov, ktorý Cirkev stále vedie a ktorý v nej pôsobí najmä pri tak významných udalostiach, ako sú všeobecné cirkevné snemy.

Bohužiaľ nie všetci sa dajú viesť. Pôsobeniu Ducha sv. môžeme klásť aj prekážky. Ani na koncile nebolo všetko dokonalé. A ešte menej dokonalé bolo a je to, čo koncil sprevádza. Všetky tie rozbužnelé komentáre rôznych demagogov, ktorí sa vydávajú za teologov, za interpretov viery, aj keď im často práve hlboká viera chýba. To je všetko pravda. Ale postaviť sa proti koncilu, neuznať ho za dar Boží, stavať sa nad neho, chcieť ho súdiť, namiesto aby sme sa dali my posúdiť ním, to je postoj úplne protikresťanský. Jeden komentátor talianskej televízie nazval Lefebvrovu schizmu odpadom suchého konára. Azda je v tom veľká pravda. Ale preto memento aj pre nás. Sme ratolesti na vínnom kmeni, ktorým je Kristus, ale musíme si uvedomiť, že taká ratolesť môže aj uschnúť. To výslovne hovorí aj evanjelium sv.Jána. Aby sme neuschli, aby sme neskostnateli, je treba intenzívne žiť s Cirkvou a v Cirkvi. Tá zostáva stále sama sebou, ale ako živý organizmus sa stále obnovuje. Ke ako ker vinnej révy, ktorý sa po každom prerezaní omladzuje. Ak tento rok je v našej vlasti zasvätený službe životu v duchu bl.Anežky, musí naša pozornosť platiť aj životu cirkvi. Mons. Lefebvre by sa chcel vrátiť do 20. či 30.rokov tohto storočia alebo azda ešte radšej do doby potridentskej. My chceme žiť so Sv.Otcom v príprave na 3.tisícročie v nádeji a dôvere v Boha, ktorý je pánom dejín. Ľudia, a preto aj kresťania ostariievajú a kostnatujú, ale Cirkev sklerozu nepozná. Jej patrí minulosť aj budúcnosť, ona je stále mladá. Duchovne mladými musíme byť aj my, napriek tomu že nám stále roky pribúdajú. Nie je nám aj v tom vzorom náš otec kardinál Tomášek?

/Vatikánsky rozhlas 5.8.1988/